

181.

39

Autor & Carl Otto Gedkenberg.

Ve
1983

MEMORIAM
BORNIANAM

D. XII IVNII

ORATIONE SOLEMNI

IN

AVDITORIO ICTORVM

PIE COLENDAM

INTIMANT

ORDINARIVS

SENIOR ET CETERI ASSESSORES

FACVLTATIS IVRIDICAE.

le Compueto momenti, quo Concurſy Creditur D. Mylius

MEMORIAM
BORNIANAM
D. XII. IUNII
ORATIONE SOLEMNI
IN
AUDITORIO ICTORUM
PIE COLENDAM
INTIMAM
ORDINARIUS
SENIOR ET CETERI ASSESSORES
FACULTATIS IURIDICAE

LIBRARIUS
UNIVERSITATIS
SACHS. ANHALT.

ere satis *Labyrinthum* dixit FRANCISCVS
SALGADO DE SOMOZA campum,
quem ingrediuntur creditores, qui ad con-
cursum provocant, in quo scilicet non tan-
tum exitus spinis sepibusque obsitus est;
sed et ipse aditus quandoque incertus apparet. Si qua
enim in re, patrimonii tuendi causa, tempori inservien-
dum est, in hoc praecipue attendi debet, quando credi-
torum vel inconsulta credulitas, et indulgentia, vel prae-
cipitancia aduersus debitorem nihil moderabile suadet.
Vigilantibus equidem iura civilia scripta esse, grauius
SCAEVOLA monet, l. 29. ff. *Quae in fraud.* vt vitio
verti nequeat creditori, si concursum aliorum praeui-
dens, in tempore sibi prospexerit. Cum vero hoc in
puncto quasi consistat, omne tulisse merito censendus
est, qui illud obseruat, neque capillatam debiti oppor-
tune ac legitime obtinendi occasionem praetermittit,
neque in fraudem reliquorum concreditorum contra ius
aliquid tardius molitur. Hoc igitur temporis punctum
in foro Saxonico traditurus, duos ante omnia O. R. S.
titulos XLI. et LI. coniungendos existimo, quod quae
in utroque, de computo momenti, quo concursus inci-
pit, edicta sunt, non a se invicem divelli, sed conciliari
debeant. Veteri enim ordinatione Processuali de hoc
puncto non ambigebatur, et iuxta Tit. XLVIII. et LI.
ex hora, qua arrestum imponebatur, ius reale incipiebat,
ac ex momento, da dem Schuldner der Kummer ange-
kündiget, oder sonst zu seiner Wissenschaft erweislich ge-
bracht

bracht worden, libera disponendi facultas in debitore
cessabat.

Posteaquam vero nouo iure §. vn. ad Tit. XLVIII.
et LI. grauibus de causis impositio arresti sublata est,
insimul momentum temporis, quo libere adhuc cum
debitore agi possit, incertum quodammodo fieri coepit,
et nodos in scirpo quaesiuere interpretes, dum, ex
quo tempore iudicium concursus proprie inciperet, ac
debitoris libera rerum administratio suspenderetur, flu-
ctuarunt. Pressius enim quidam verb. init. §. I. ad tit.
XLI. inhaerentes, captare haec, et ex tempore, *wenn
mehrere Gläubiger zusammen kommen*, initium concur-
sus capiendum esse existimarunt. Qui autem his ver-
bis in se et simpliciter spectatis concursum creditorum
grammaticae notari non nego, ex eo tamen, si vel in di-
uersis, vel in eodem iudicio plures creditores contra
eundem debitorem processu ordinario, executiuo aut
cambiali agunt, iuris sensu concursum incipere non vi-
deo. Non enim ex litibus creditorum in genere, aut
ex earum numero, sed ex qualitate illarum, quid inten-
dant, aestimandum est. Diuersa quippe sunt, si com-
plures, vel vt singuli iura sua persequantur, vel vt socii
communem quasi causam contra debitorem suscipere,
et pro speciali quae singulis competit, iuris ratione,
omne debitoris peculium inter se diuidi postulent.
Multum equidem distat, utrum quis executione ob de-
bitum singulare, aut personali arresto ex cambio impe-
trato suum consequi velit, an vero omne peculium de-
bitoris, vbi nulla spes subest, sibi aliisque concurrenti-
bus

bus creditoribus distribui intendat. Quum adeo iura inuitis non obrudantur, contra intentionem agentium, qui ad iudicium vniuersale non prouocant, sed particulari experiri malunt, iudex, etiam multis sed singulariter agentibus creditoribus, ex officio ad interdictum nequaquam procedere poterit. Eadem iuris ratione etiam permultis creditoribus simul, sed separatim, nec modo ad concursum quadrante agentibus, debitor, si citra dolum fiat, alienare, hypothecas constituere, cedere, donare, soluere, ac vni prae aliis satisfacere potest; nec reuocari debet, quod singuli perceperunt. Neque ad asserendum concursum sufficiet, si verbis initialibus d. §. sequentia: *und es sich aussert, daß der Schuldner in Abfall seiner Nahrung gerathen, also ein concursus creditorum entsteht* &c. iungas. Quamuis enim creditoribus suum ex re iudicata vel documentis liquidis persequentibus, iudex imploratus, illo qui d. §. praescribitur, iuris seruato ordine, non nisi probato prius vel notorio bonorum lapsu satisfacere possit, et hoc sensu verba allegata Ordinationis, per modum conditionis sine qua non, inserta sint, sola tamen debitoris paupertas, et quod plures forsitan creditores actiones iam instituerint, hunc labyrinthum non aperit. Subest enim creditorum arbitrio, num debitori etiam egeno parcere, et quod vel parum inter omnes distribui posse praeuideant, vel fidem honesto viro diutius habere satius ducant, a iudicio vniuersali abstinere malint. Rectius inde verba initialia §. I. ad tit. XLI. ex §. vn. ad tit. LI. explicantur, quo legislator solenni ar-

resti abrogatione praecedente, creditoribus aliam pro-
cessus concursus aperiendi seruandam rationem verbis
es soll aber an dessen statt denen Gläubigern frey stehen,
wenn der Schuldner in Abfall der Nahrung gerathen,
sich bey dessen Obrigkeit zu melden, und daß demselben
durch eine gerichtliche Auflage die fernere alienation, und
Verpfändung seines Vermögens untersaget werde, be-
hörig anzusuchen, die ihnen denn, wenn sie ihre For-
derung nebst dem Abfall der Nahrung des Schuldners
einiger massen bescheiniget, ertheilet werden soll &c. prae-
scripsit; quibus ipsis si verba sequentia d. §. his vero ex
§. I. ad tit. XLI. a verb. soll aber, vsque ausgeschlossen
werden, subiungas, clarius de momento temporis, quo
vsque creditores suum singulariter persequi, et debito-
res libere vni prae altero soluere possint constabit. Flu-
unt igitur ex verbis his coniunctis sua sponte variae po-
sitiones: Momentum temporis ex vna parte liberae ces-
santis administrationis in erogandis et accipiendis ad ef-
fectum liberationis pecuniis, ex altera vero iudicii vni-
uersalis coepti, ex eo aestimandum, ex quo die gericht-
liche Auflage, dadurch alle fernere alienation und Ver-
pfändung des Vermögens untersagt, ertheilet worden:
Etiam vnicum creditorem verb. wenn schon der Schuld-
ner mit dem ersten creditore; so solch Verbot ausge-
würckt, sich vergleichet &c. si debitum liquidum et debi-
toris paupertatem probet, eiusmodi interdictum rogare,
idemque a iudice concedi posse: Nisi interdictum hoc
specialiter a creditoribus rogatum sit, ex officio a iudi-
ce nihil suscipi posse, licet et pluralitatem creditorum,
et

et inopiam debitoris sciuerit: Vsque ad momentum
temporis, quo interdictum debitori insinuatum, aut iu-
dicialis obsignatio decreta est, huic et impune solui, et
ab illo debita exigi, omnesque contractus qui fraude
carent, iniri posse: denique ab illo tempore omnes ex-
actiones singulares, cambiali tantum excepta, cessare.
Falluntur igitur, si nexum singularum positionum inter
se conferas, non modo illi, qui a multitudine credito-
rum, aut ab actionibus frequenter in eodem vel diuerso
iudicio contra debitorem institutis, et probata vel no-
toria inopia debitoris, initium concursus statuunt; sed
et, qui ab affixione edictalium hoc demum deducunt.
Licet enim iubente §. 2. ad tit. XLI. ipsa creditorum
citatio ad liquidandum non differenda, sed sub initium,
bald anfangs, sit expedienda, actus tamen, qui sub ini-
tium institui debet, ipsius rei initium non est. Con-
tingit insuper haud raro, ab ipso interdicto et obsigna-
tione ad publicationem vsque edictalium tempus quan-
doque variis praetextibus, et qui frequentissimus est,
spe compositionis amicabilem, et transactionis multum
extendi; in quo ipso tamen interuallo debitorem a re-
bus administrandis et negotiis tractandis remotum esse,
dubitari nequit. Addi interim adhuc alius terminus a
quo ex §. 3. Mandati contra Bancae ruptores d. Anno
1724. potest, si debitor obaeratus sponte sua et facul-
tates et debita coram magistratu profiteatur, et iura-
mento, bis zu Endigung der Sachen etwas an ausste-
henden Schulden weiter nicht einzuheben, oder von sei-
nen effecten zu veräußern, oder sich sonst des geringsten
nicht

1783 9. X 298 9701
nicht anzumassen, noch einen der creditorum vor dem
andern zu befriedigen, oder ihm in andre weise zu grati-
ficiren, caueat. His igitur temporum periodis obser-
uatis quilibet creditorum suis commodis inuigilare non
prohibetur, et solertia magis quam fraus haberi debet,
si quis in tempore iter ad labyrinthum prudens declinet.
Nos interea obseruatione hac, problema quod in Actis
Ordini nostro oblatis saepius et iudices et partes ancipi-
tes tenuit, enodandum et Memoriam *ICTorum Summo-
rum BORNIORVM, IACOBI et IOHANNIS
FRANCISCI, patris et filii* condecorandam existi-
mauimus. Quum enim vterque illorum dum viueret, ut
iura certiora fierent summo quo quisque potuit, studio
allaboraret, et liberalitate iuuenem bonae spei in addi-
scendo iure post fata quoque recreare vellet, vtriusque
memoriam non impensius coli credidimus, quam si so-
lenni alloquio spinas iuris ad illorum sepulcra eradica-
remus, eademque rosis ac liliis non fucatae Iurispruden-
tiae ornaremus. Oratione adhuc publica *Dn. Carolus
Ferdinandus Hommelius, Lips. Misp. de Legibus an-
tiquis ante Saeculum V. in Germania vfitatis*, vtrius-
que munificentiam venerabitur, cui ut *die XII. Iunii
hor. IX. antem.* RECTOR ACADEMIAE MAGNIS-
SICVS, Comites illustrissimi, et vtriusque Reipubli-
cae proceres, nec non generosissimi et nobilissimi com-
militones interesse non grauentur, et nobiscum recor-
dationem tantorum Virorum pie colant, obseruantia
qua par est, rogamus, et nostra vicissim officia vnicuique
spondemus. Dab. Dom. II. post Fest. Trinit. 1783
M DCC XXXIX.

LIPSAE, TYPIS LANGENHEMII.

VD 18

Autor & Carl Otto ...

Q. 55. 181.

39

MEMORIA BORNIA

D. XII IVNI
ORATIONE SC

IN
AVDITORIO IC
PIE COLEND

INTIMANT
ORDINAR

SENIOR ET CETERI A
FACVLTATIS IVR

de Computo momenti, quo Concurſy Creditus impoſit. ...

